

مرفولوژی و ساختار میکروسکوپی پانکراس ماهی بنی (*Barbus sharpeyi*)

دکتر نعیم آلبوغییش، زهرا پاشنه ساز پست الکترونیکی مسئول مقاله: naeemalbo@yahoo.com

زیستگاه ماهی بنی در رودخانه ها و آبگیرهای کشورهای ایران، عراق، سوریه و ترکیه می باشد. و در اکثر رودخانه ها و تالاب های استان خوزستان وجود دارد. با توجه به رشد مراکز تکثیر و پرورش ماهی بنی در طی سالهای اخیر و نبود اطلاعات کافی در خصوص مرفولوژی و ساختار میکروسکوپی پانکراس و با توجه به اهمیت این غده در ترشح شیرهیپانکراس و هورمون های نظیر انسولین و گلوکاگون این مطالعه انجام شده است. در این پژوهش کبد و بافت های مجاور تعداد ۲۰ قطعه ماهی بنی بالغ و سالم، با میانگین وزنی $46/08 + 1262$ گرم و میانگین طولی $48 + 1/31$ سانتیمتر جدا و نمونه هایی حداکثر به ضخامت ۵/ . سانتیمتر تهیه و پس از ثبوت به روش معمول تهیه مقاطع بافتی، برش هایی به ضخامت ۵-۶ میکرومتر تهیه و مورد رنگ آمیزی E&H و PAS قرار گرفتند. بخشی از بافت پانکراس به شکل منتشر در سراسر بافت کبد مشاهده گردید و بر این اساس تحت عنوان هپاتوپانکراس نامگذاری گردید. بافت پانکراس داخل کبدی عمدتاً از بخش آگزوکرینی تشکیل شده و اجتماعی از آسینی های ترشچی سروزی است. بافت پانکراس در خارج از بافت کبد نیز وجود داشته ولی به همراه رگ های خونی و پس از عبور از کپسول وارد بافت کبد شده و تا نواحی عمقی آن نیز نفوذ می کند. یافته قابل توجه احاطه شدن بخش آگزوکرینی پانکراس توسط یک سیاهرگ بسیار ظریفی بوده که آن را از بافت کبد جدای می کند. آسینی های سروزی در داخل بافت کبد در اطراف یک سیاهرگ مرکزی مجتمع شده و در چند ردیف قرار دارند. گرانول های ترشچی زایموژنیک در سیتوپلاسم راسی سلول های سروزی دارای واکنش PAS مثبت می باشند. دیوارهای آسینی های سروزی حداقل از دو ردیف سلول ترشچی هرمی شکل، تشکیل شده که رأس سلول های ترشچی در مقابل هم، ولی قاعده آنها در اطراف و کناره های دیواره آسینی ها قرار دارند. هر چند نتایج بدست آمده بیانگر وجود شباهت های زیادی بین ساختار مرفولوژیک و هیستولوژیک پانکراس ماهی بنی با ماهیان هم خانواده می باشد، لیکن تفاوت های ساختاری گونه ای قابل توجهی نیز می باشد.

کلمات کلیدی: مرفولوژی، ساختار میکروسکوپی، پانکراس، ماهی بنی